OZNAKOWANIE I KOLORYSTYKA RADIOWOZÓW POLSKIEJ POLICJI

Fot. 1. Zasoby CSP.

mł. insp. Marcin Chojnacki
naczelnik WKGT BLP KGP

podinsp. Michał Szymajda
radca WKGT BLP KGP

Zmiana oznakowania i barw policyjnych radiowozów w Polsce to nie tylko historia estetyki, ale przede wszystkim ewolucja podejścia do bezpieczeństwa, widoczności i standaryzacji floty. Między 1990 a 2022 r. polska Policja przeszła przez dwie zupełnie odmienne epoki wizualne.

OZNAKOWANIE POJAZDÓW SŁUŻBOWYCH

Oznakowany radiowóz Policji to jeden z najbardziej rozpoznawalnych elementów identyfikujących służbę. Początkowo w wielu krajach radiowozy nie wyróżniały się ewidentnie spośród innych pojazdów, a ich oznakowanie świadczące o przynależności do określonej formacji polegało jedynie na skromnych napisach i sygnałach dźwiękowych. Historycznie oznakowanie pojazdów policyjnych było podyktowane dostępnością lakierów, kosztami oraz kulturą narodową. Od momentu zmian ustrojowych w Polsce flota Policji przeszła ogromną metamorfozę. Zmiany wynikały nie tylko ze względów estetycznych, ale przede wszystkim z chęci i potrzeby poprawy bezpieczeństwa funkcjonariuszy i obywateli.

Biorąc pod uwagę policyjne radiowozy, istotnym elementem związanym z bezpieczeństwem, który aktualnie nie jest unormowany w sposób jednolity na poziomie międzynarodowym, jest oznakowanie pojazdów. Policja na całym świecie, również w Europie, stosuje oznakowanie swoich pojazdów na podstawie modyfikacji własnych wzorców. Jak już wcześniej wspomniano, wywodzą się one z głęboko zakorzenionej tradycji lub, co istotniejsze i staje się standardem w ostatnich dekadach, są efektem zaawansowanych badań naukowych nad percepcją człowieka, możliwościami i ograniczeniami ludzkiego oka, a także bezpieczeństwem w ruchu drogowym.

Pomimo planów i dążeń do unifikacji w licznych obszarach funkcjonowania państw europejskich, nie powstał wspólny model oznakowania pojazdów policyjnych wspólnoty europejskiej. W związku z tym brak jest unijnych przepisów, dyrektyw lub nawet wytycznych w tym zakresie. Ta pozornie nieistotna kwestia sposobu oznakowania radiowozów policyjnych dotyka w rzeczywistości wartości narodowych, takich jak suwerenność, samostanowienie, bezpieczeństwo wewnętrzne, a także skomplikowanej psychologii społecznej.

Uwzględniając znaczenie oznakowania pojazdu policyjnego, należy stwierdzić, że nie jest on tylko środkiem transportu. Radiowóz to aktualnie ruchome stanowisko dowodzenia, narzędzie prewencji, środek przymusu, a przede wszystkim – najbardziej widoczny symbol obecności państwa i prawa w przestrzeni publicznej. Zrozumienie, dlaczego oznakowanie ewoluuje, wymaga wielopłaszczyznowej analizy. Ewolucja oznakowania radiowozów polskiej Policji to doskonały przykład na profesjonalne podejście do bezpieczeństwa funkcjonariuszy i społeczeństwa.

Lata dziewięćdziesiąte ubiegłego wieku i początek XXI wieku to w polskiej Policji dominacja ciemnogranatowych radiowozów z charakterystycznym białym pasem i napisem POLICJA.

Wadą tego rozwiązania była słaba widoczność pojazdu w warunkach nocnych lub podczas złych warunków atmosferycznych. Ciemna barwa karoserii z ograniczonymi elementami odblaskowymi była mało widoczna, co prowadziło do licznych kolizji, np. podczas postoju pojazdu na poboczu. Paradoksalnie same światła błyskowe, bez silnego, kontrastowego oznakowania boku i tyłu pojazdu, mogły przyczyniać się do wypadków, ponieważ oślepiały nadjeżdżających, ukrywając kontur omijanego radiowozu. Ponadto mogło dochodzić do tzw. fiksacji wzroku, która sprawia, że kierowcy podświadomie kierują pojazd w stronę obiektów, na które patrzą (np. błyskających świateł uprzywilejowania). „Fiksacja wzroku rozumiana jako pewne zaburzenie zostało po raz pierwszy zaobserwowane podczas działań militarnych II wojny światowej. Zauważono, że pilotom bombowców zdarza się wlatywać w obiekt, do którego zmierzają, zamiast go ominąć. Przyczyną takiej fiksacji jest niezwykle silna koncentracja na celu, która powoduje, że pole widzenia staje się mocno zawężone”[1].

EWOLUCJA OZNAKOWANIA – OD TRADYCJI DO NAUKI

W 2007 r. w Komendzie Głównej Policji zapadła decyzja o całkowitym przeformułowaniu barw floty. Po rozważeniu wielu aspektów związanych z oznakowaniem radiowozu wybór padł na srebrny lakier bazowy połączony z niebieskim pasem wyróżniającym. Nowe oznakowanie zostało wprowadzone przede wszystkim w celu poprawy widoczności pojazdu w ruchu drogowym i zwiększenia bezpieczeństwa policjantów oraz innych osób. Był to niewątpliwie przełomowy moment w historii polskiej Policji. Zmiana koloru pojazdu świadczyła o nowoczesności i dostosowaniu oznakowania do pojazdów policyjnych niektórych państw Unii Europejskiej. W konsekwencji srebrne malowanie rozwiązało kluczowe problemy poprzedniej epoki. Srebrny lakier doskonale odbijał światło ulicznych latarni, a połączenie z folią odblaskową najnowszej generacji sprawiało, że radiowóz stawał się widoczny z kilkuset metrów.

Niemniej jednak, biorąc pod uwagę stały rozwój motoryzacji, a także nowe czynniki wpływające negatywnie na koncentrację kierowców w ruchu drogowym, konieczne stało się podjęcie szerszej analizy stosowanego modelu oznakowania. W dobie postępującej cyfryzacji kokpitów samochodowych i rosnącej dynamiki ruchu, tradycyjne podejście do estetyki wizualnej radiowozów staje się niewystarczające. Oznakowanie musi dziś pełnić aktywną, psychologiczną funkcję, natychmiastowo przyciągającą uwagę i determinującą pożądaną reakcję. Rozpatrzenie tego problemu wymaga uwzględnienia trzech głównych obszarów:

– zmian w konstrukcji nadwozia współczesnych pojazdów cywilnych,
– ewolucji zagrożeń wynikających z dekoncentracji kierowców,
– synergii oznakowania z nowoczesnymi systemami wspomagania jazdy.

Współczesne nadwozia pojazdów to aerodynamiczna sylwetka, krótsze zwisy, opadająca linia dachu, minimalizacja elementów zwiększających ich obrys i wydłużony rozstaw osi. Ponadto wchodzące z coraz większą dynamiką na rynek pojazdy napędzane elektrycznie pozwoliły na przeprojektowanie proporcji poprzez zwiększenie przestrzeni w kabinie kosztem skrócenia maski pojazdu. Dominujące do niedawna, a zapoczątkowane w latach 80. ubiegłego wieku, wyraziste rysy nadwozia samochodu, przypominające wielościan, pozwalały na efektywniejsze wyeksponowanie elementów oznakowania.

Kolejnym argumentem za rewizją oznakowania pojazdów Policji była drastyczna zmiana zachowań uczestników ruchu drogowego, wynikająca z rozwoju technologii mobilnych.

- Cyfrowe kokpity i smartfony: od kilku lat we wnętrzu samochodu znajdują się wyeksponowane ekrany dotykowe. Różnego rodzaju badania dowodzą, że obsługa tych ekranów lub, co gorsza, korzystanie z telefonu komórkowego w sposób wymagający trzymania go w ręku, odwraca uwagę kierującego od drogi na od 2 do nawet 5 sekund. Przy prędkości 72 km/h samochód przejeżdża w czasie 1 sekundy 20 metrów. Nietrudno więc wyliczyć, ile przejedzie „w ciemno” w czasie, gdy kierowca zerka na ekran telefonu lub monitora zamontowanego w pojeździe.
- Zjawisko „ślepoty z nieuwagi”: w przestrzeni publicznej, a zwłaszcza w miastach, pełno jest jaskrawych bilbordów reklamowych, świateł i dynamicznych wyświetlaczy. Aby uniknąć przeciążenia, ludzki mózg filtruje docierające do niego informacje. Wielobarwność przedmiotów sprawia, że poruszający się ulicą tradycyjnie oznakowany radiowozów, np. barwy ciemnogranatowej lub srebrnej, ginie w miejskim szumie wizualnym.

Dlatego też, aby przełamać ten stan dekoncentracji, „uśpienia” percepcji, konieczne jest, co wynika z prowadzonych badań naukowych, oznakowanie radiowozu w taki sposób, aby kontrastowe elementy mogły „się przebić” do świadomości kierowcy poprzez jego widzenie peryferyjne, zanim ten bezpośrednio na niego spojrzy. W wyniku ewolucji oko ludzkie uformowało dwa sposoby widzenia, które zapewniają optymalne funkcjonowanie narządu wzroku w dwóch naturalnych warunkach oświetlenia, tj. w świetle dziennym i w nocy. We współczesnym

Fot. 2. Radiowóz policyjny barwy granatowej z charakterystycznym białym pasem i napisem POLICJA.
Źródło: https://ksp.policja.gov.pl/pl/dzialania/aktualnosci/2962,Poloneza-czas-skonczyc-fotorelacja.html [dostęp: 24.09.2026 r.].

Fot. 3. Policyjny furgon patrolowy oznakowany wg przepisów z 2007 r.
Źródło: Miesięcznik „Policja 997" nr 4 (25), kwiecień 2007 r., fot. Andrzej Mitura.

świecie widzenie nocne praktycznie przestało odgrywać znaczącą rolę w życiu człowieka. Powszechne sztuczne oświetlenie spowodowało, że stałym procesem wzrokowym po zaniku światła dziennego jest głównie niedoskonałe widzenie zmierzchowe. W takich warunkach oko nie funkcjonuje w sposób optymalny. Szczególnego znaczenia nabiera ten problem w okolicznościach wieczornego i nocnego ruchu drogowego. Gwałtowne zmiany oświetlenia, zjawisko olśnienia i procesy adaptacyjne powodują obniżenie sprawności wzroku. Spośród wielu parametrów charakteryzujących wzrok, które ulegają osłabieniu w zmiennych warunkach oświetlenia, najistotniejszym w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego jest głównie wydłużenie czasu reakcji oraz opóźnienie możliwości rozpoznania zagrożenia.
Prowadzone badania naukowe wykazały, że dobrze zaprojektowana kompozycja graficzna z użyciem mikropryzmatycznych folii odblaskowych pozwala kierowcy dostrzec niebezpieczeństwo o ułamki sekund szybciej. W sytuacjach krytycznych te milisekundy przekładają się na drogę hamowania, decydując o tym, czy kierowca w ogóle zdąży użyć systemów bezpieczeństwa, w które wyposażony jest jego pojazd. Zauważyć należy, że w latach dziewięćdziesiątych XX wieku w Wielkiej Brytanii,

Fot. 4. Radiowóz policyjny oznakowany według przepisów z 2007 r.
Źródło: Miesięcznik „Policja 997" nr 4 (25), kwiecień 2007 r., fot. Andrzej Mitura.

na zlecenie wydziału naukowego tamtejszej policji, opracowano wzór Battenburg, którego nazwa pochodzi od tradycyjnego brytyjskiego ciasta w kratkę. Badania te skupiły się na fizjologii ludzkiego oka i psychologii percepcji. Wyniki badań pokazały między innymi, że ludzkie oko najszybciej reaguje na wysoki kontrast jasnych i ciemnych bloków kolorystycznych. Najbardziej widocznym w naturze połączeniem, często oznaczającym ostrzeżenie, jest żółty i niebieski/czarny.

PRZEŁOMOWE ZMIANY OZNAKOWANIA RADIOWOZÓW

W 2020 r. polska Policja dokonała kolejnego przełomu, wprowadzając następne zmiany w oznakowaniu pojazdu. Prace zainicjowane przez Biuro Logistyki Policji KGP przyniosły efekt w postaci opracowania wstępnej koncepcji modernizacji oznakowania policyjnego radiowozu polegającej na zwiększeniu liczby dodatkowych elementów odblaskowych i ich odpowiednim rozmieszczeniu na nadwoziu. Ponadto zakładała ona uzupełnienie oznakowania pojazdu o dodatkowe, żółte, fluorescencyjne elementy odblaskowe w postaci wzdłużnych pasów z podziałem na segmenty rozmieszczone na zewnętrznych krawędziach nadwozia, co stworzyło charakterystyczny jaskrawy zarys pojazdu o maksymalnym obszarze w polu widzenia innych uczestników ruchu drogowego.
Wprowadzenie jaskrawych, żółtozielonych pasów fluorescencyjnych zamknęło 15-letni rozdział srebrnych radiowozów, otwierając drogę do standardów znanych na zachodzie Europy. Regulacje prawne odnoszące się do tego obszaru to przede wszystkim § 31 rozporządzenia

Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów i ich niezbędnego wyposażenia[2].

Fot. 5 i 6. Radiowóz patrolowy – wzór oznakowania wprowadzonego w 2022 r. Autor: kom. Katarzyna Król, Gabinet Komendanta Głównego Policji.
Źródło: https://policja.pl/pol/aktualnosci/280533,Nowoczesny-sprzet-wieksze-bezpieczenstwo.html [dostęp: 24.09.2026 r.].

Fot. 7. Radiowóz patrolowy – wzór oznakowania wprowadzonego w 2022 r.
Źródło: https://policja.pl/pol/kgp/blp/aktualnosci/274261,-Nowe-radiowozy-typu-kombivan-wzmacniaja-flote-Policji.html [dostęp: 23.09.2026 r.].

Aby zrozumieć, dlaczego ten element bezpieczeństwa jest tak kluczowy, należy rozłożyć na czynniki pierwsze funkcje, jakie pełni współczesny radiowóz.

I. Funkcja prewencyjna

Obecność widocznego pojazdu policyjnego w ruchu drogowym lub w obszarze, gdzie występuje zwiększone ryzyko przestępczości, działa prewencyjnie i odstraszająco na potencjalnych sprawców wykroczeń i przestępstw. Tzw. efekt radiowozu bardzo często sprawia, że kierowcy zmniejszają prędkość jazdy, a zachowania agresywne w tłumie słabną. Im bardziej pojazd jest widoczny z daleka, tym ma większy promień oddziaływania prewencyjnego. Badania wskazują, że jaskrawe, nowoczesne oznakowanie zwiększa ten promień nawet dwukrotnie w stosunku do starych, stonowanych wzorów.

Fot. 8. Furgon wypadowy zabudowany według nowego wzoru oznakowania. Autor: Michał Szymajda, BLP KGP.

II. Funkcja ochronna

Zabezpieczanie miejsca wypadku, kontrola drogowa czy udzielanie pierwszej pomocy naraża policjantów na potrącenie przez innych uczestników ruchu. Zagrożenia wynikające z konieczności podejmowania interwencji, np. na drogach szybkiego ruchu, można zredukować poprzez wyposażenie funkcjonariuszy w nowocześnie oznakowany radiowóz.

Fot. 9. Radiowóz osobowo-terenowy, przystosowany do działań pododdziałów zwartych Policji, oznakowany według przepisów wprowadzonych w 2022 r.
Źródło: https://policja.pl/pol/kgp/blp/aktualnosci/258341,-Nowe-radiowozy-oznakowane-typu-pick-up-dla-Oddzialow-Prewencji-Policji.html [dostęp: 22.07.2026 r.].

III. Funkcja komunikacyjna

Oznakowanie mówi wiele o charakterze formacji. Ciemne, matowe, militarnie wyglądające pojazdy budują dystans i kojarzą się ze służbami opresyjnymi lub interwencyjnymi. Jasne barwy radiowozu, takie jak biel czy srebro, w połączeniu z jaskrawym niebieskim i żółtym, komunikują społeczeństwu transparentność, nowoczesność i gotowość do pomocy.

PROPONOWANE ROZWIĄZANIA

Zwiększająca się świadomość w zakresie złożoności procesów wpływających na bezpieczeństwo w ruchu drogowym uruchamia inicjatywy badawczo-rozwojowe w obszarze doskonalenia konstrukcji i wyposażenia pojazdów. Obserwowany postęp w zakresie użytkowanych systemów bezpieczeństwa czynnego i biernego jest wynikiem nie tylko rosnących możliwości technologicznych, ale stanowi również konsekwencję zmian zachodzących w ruchu drogowym. Rosnąca liczba uczestników ruchu drogowego, duże osiągi i dynamika pojazdów w obliczu czynników rozpraszających uwagę kierowcy wskazują na konieczność stałej weryfikacji problematyki bezpieczeństwa. Ciągły postęp techniczny, ewoluujące zjawiska w ruchu drogowym, a także rosnące znaczenie modeli projektowych opartych na twardych dowodach naukowych nie pozwalają traktować obecnego schematu wizualnego polskiej Policji jako rozwiązania ostatecznego. Choć reforma oznakowania z 2020 r., wprowadzająca do tradycyjnego srebrno-niebieskiego wzoru jaskrawe elementy żółto-zielone, była ogromnym krokiem naprzód, dynamika zmian cywilizacyjnych wymusza traktowanie oznakowania jako procesu podlegającego ciągłej, metodycznej optymalizacji.

Rozwój technologii lakierowania pojazdów, a także zmiany w materiałach odblaskowych używanych do oznakowania policyjnych radiowozów stały się przyczyną do dalszych prac nad oznakowaniem i barwą nadwozia pojazdu. Zmieniający się odcień stosowanego dotychczas na pojazdach policyjnych koloru srebrnego, który przybiera coraz silniejsze tony szarości, a także potrzeba ciągłej optymalizacji ich oznakowania, zapoczątkowały prace nad zmianą barwy nadwozia. Działania zainicjowane w Biurze Logistyki Policji KGP zmierzają do opracowania wymagań dla koloru białego i zastąpienia nim w przyszłości dotychczasowych srebrnych radiowozów.

PODSUMOWANIE

W artykule poruszone zostały kwestie znaczenia oznakowania radiowozu i zastosowania dodatkowych elementów odblaskowych w aspekcie bezpieczeństwa obywateli, użytkujących radiowóz policjantów oraz oddziaływania prewencyjnego. Autorzy wskazują, że oznakowanie policyjnego sprzętu transportowego dawno przestało być kwestią wyłącznie estetyki i tradycji. W obliczu „akustycznego odcięcia" kierowców oraz plagi cyfrowej dekoncentracji, barwy i wzory na radiowozach są na pierwszej linii frontu w zapobieganiu kolizjom policyjnego sprzętu z innymi uczestnikami ruchu drogowego. Traktowanie zaawansowanych kompozycji graficznych (wykorzystujących odblaskowość, fluorescencję i wysoki kontrast) jako kluczowego elementu bezpieczeństwa czynnego, jest dziś wymogiem koniecznym.

Reasumując, stały postęp techniczny, nowe zjawiska w ruchu drogowym, a także stosowanie modeli oznakowania pojazdów w oparciu o opracowania naukowe powinny motywować do dalszych działań ukierunkowanych na ewentualną optymalizację oznakowania pojazdów polskiej Policji. Tylko stała obserwacja trendów, otwartość na nowinki inżynieryjne oraz rygorystyczna analiza danych powypadkowych pozwolą utrzymać oznakowanie polskiej Policji na poziomie gwarantującym najwyższe standardy bezpieczeństwa czynnego i biernego.

[1] W okularach pl., P. Januchowski, *Fiksacja wzroku*, https://www.wokularach.pl/blog/fiksacja-wzroku [dostęp: 23.07.2026 r.].

[2] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. z 2024 r. poz. 502).

Bibliografia

Akty prawne

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. z 2024 r. poz. 502).

Źródła internetowe

W okularach pl., P. Januchowski, *Fiksacja wzroku*, https://www.wokularach.pl/blog/fiksacja-wzroku, [dostęp: 23.07.2026 r.].

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo funkcjonariuszy Policji, oznakowanie radiowozu, logistyka w Policji, standaryzacja wyposażenia.

Summary

Markings and color schemes of Polish Police vehicles

The article examines the importance of police vehicle markings in ensuring the safety of both officers and members of the public. It explains the reasons behind changes in vehicle colors and markings. The authors also discuss developments in the automotive sector, changing road-user behaviors and the growing number of factors that may distract drivers. Moreover, they stress the importance of adopting the latest solutions in police vehicle markings, as these can directly enhance safety and strengthen public confidence in the Polish Police as a well-equipped and effective service.

Tłumaczenie: Joanna Łaszyn